

Bi thoki 'na hmunts'i hinga mi xa ntëp'a ra pa, bi nja ra 'ret'a ma 'rato ra nzönö yo'mo 'nate ma hñu, nö'ö döta hmunts'i ha ra Nguu ya Ndö di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i, bi mehni da xani:

Ge njawa bi goi ya 'mefi bi thoki «ya nt'ot'i di möö ge höö da ntsa ha ya njuahni ts'utp'i ya ñuhu da ñohni ra hnini».

NÖ'Ö 'MEFI YA MI JA

Ra Ts'ui ra Nguu ya Ndö di Hoki

ya Njuahni nuwa Nt'at'i

I.Ma 'ret'a ma yoho ra 'ret'a ma 'na nzönö ra jeya yo'mo 'nate, ra hmunts'i ra Nguu ya Ndö di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i bi möö ge da njawa pa da nsü ra ntumbi ya jö'i honi da nts'utp'i ha ya njuahni ha he'mi TEEG-JPDC-55/2020 në ma 'ra xa boni TEEG-JPDC-56/2020.

Nö'ö he'mi ge ëna hanja da hoki nö'ö bi ts'oni nö'ö 'mehni 4.12.2 ge ha gehni bi thuts'i ge himbi hmöö ge da nja to'o da sü ya ñuhu nu'mu honi da ntsa ha ya njuahni pa da ñohni ra hnini, honge mahyoni to'o da sü, pa da hinda thömbi nö'ö xa nt'umbi.

Njabutho, ha ra xeni kut'a ha xa 'mehni ya ts'ui di möö nuna he'mi në nö'ö da thogi, bi thuts'i:

«Nge'ä bi thini majöni ge ya 'mehni ha xeni 4.12.2 hindi xoge ngu thoni, honge di sipi Ra hmunts'i ya ndö di ñöhni ra hnini në nö'ö Ra hmunts'i ra Nguu ya Ndö di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i pa da poni nö'ö he'mi pa da nja ra nt'umbi ya ñuhu honi da ntsa ha ya njuahni pa da nts'utp'i pa da ñöhni ra hnini.

Honge njabu, di 'mehni pa nu'u ya ndö da honi hanja da poni pa da goi ma xa hño ya 'mehni pa da njabu nubya ma da nja ma'naki ya njuahni, da bëni ge pets'i te da 'yot'i ha ya 'mehni ge pets'i to'o da 'ñowi ya ñu pa da süpa ra ntumbi në njabu da tsa da ñut'i da ntsa ha ya njuahni, xa njabu ngu mö nuna he'mi.

Di 'mehni nö'ö Ra hmunts'i ra Nguu ya Ndö di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i da poni ya 'mefi pa da goi ngu di sipi ha 4.12.4.»

Nkoi CGIEEG/084/2020

II.Bi nja 'na hmunts'i mi tho'mi ma hñu'ret'a ra 'ret'a ma 'na ra jeya yo'mo 'nate, nö'ö hmunts'i bi möö ge da njabu ha CGIEEG/084/2020, habu bi mefi nö'ö bi 'yapi Ra hmunts'i ra Nguu ya Ndö di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i bi thogi ha ntuhni bi nt'ot'i ngu he'mi JPDC-55/2020 në ra t'ëts'i TEEG-JPDC-56/2020.

Ha nö'ö nkoi, nö'ö Döta Hmunts'i bi mehni da mefi nö'ö Hmunts'i Di Xëni Pa Da Hogi Ya 'Ra'yo 'Mehni da hñëti xa hño ya 'mehni në ya ntumbi pets'i ya hnini ñuhu në ya jö'i ñuhu pa da tsa da ntsa ha ya njuahni pa da goi dega Ndö ma da Ñöhni ra Hnini.

Honge nö'ö hmunts'i bi thoki nö'ö 'mefi ra thuhu «ya nt'ot'i di möö ge höö da ntsa ha ya njuahni ts'utp'i ya ñuhu di ñohni ra hnini ha Ra Nguu ya Ndö di hoki ya 'mehni Nt'at'i».

Pa da nja ya 'mefi bi thoki nö'ö 'mefi yoho, pa ge'ä bi thoki 'na hmunts'i habu bi hñudi ya ts'utp'i më 'Monda në ya ts'utp'i më Nt'at'i në bi hyoni teme da mefi pa da sü ge ya ñuhu da tsa da ntsa ha ya njuahni ha ra Hmunts'i ya Ñöhni Hnini Nt'at'i, bi nja në kut'a ya mexa habu bi 'müi ya ñuhu njabu pa da födi teme möö, teme tsa ngu'mu bi njuts'i 'na nt'ot'i ge ra 'mefa bi 'mempi Nö'ö Hmunts'i Di Xëni Ya 'MeFi Dega Ya Njuahni Ha Nguu Ja Ya Jö'i Di Ñöhni Ra Hnini nuwa Nt'at'i, nge'ä mahyoni da nja ya 'mefi pa da nsü ge ya ñuhu da tsa da ntsa ha ya njuahni ja ha Nguu Ja Ya Ndö Di Ñöhni Ra Hnini, nge'ä di thëti mahyoni da thoki nuya 'mefi habu hüs'i ya 'mehni ge di sü da nja to'o da hñöts'i ra hñö ya hnini ñuhu në ya jö'i ñuhu ha Nguu di Ñöhni ra hnini nuwa Nt'at'i.

Nkoi CGIEEG/038/2023

Ma 'ret'a ma yoto ra hñöto nzönö ra jeya yo'mo 'nate ma hñu, ha 'na hmunts'i bi nja hinga mi xa t'ëpa ra pa, nö'ö Döta Hmunts'i ha nkoi CGIEEG/038/2023 bi 'ñëna'u ge da mefi Hmunts'i xa Thoki pa da Xëni xa Ntuhni ha ya Njuahni ge'ä hmunts'i da hoki ya 'mefi ge 'na nt'ot'i di möö ge höö da ntsa ha ya njuahni ts'utp'i ya ñuhu da ñohni ra hnini ha ra Döta Nguu dega ndö nuwa Nt'at'i.

Njabunë, ha ra nkoi hñu nö'ö Döta Hmunts'i bi mehni nö'ö

Hmunts'i xa Thoki pa da Xëni xa Ntuhni ha ya Njuahni Da hoki 'na 'mefi në da 'ñuti ya ndö mpefini pa ge'ä di ntumbi 'ret'a ya pa de nö'ö pa bi thoki nuna nkoi CGIEEG/038/2023, pa da t'ëna ge höö.

Nt'ot'i UTJCE/1201/2023

IV. Ma hñu'ṛet'a ma 'na ra hñoto nzöno ra jeya yo'mo 'nate ma hñu, ra ndö Nö'ö Hmunts'i di hoki ya he'mi pa ya ts'ui da 'mefi xa hño ha ya njuahni ngu möngi ya 'mehni, pa ge'ä bi hoki 'na he'mi UTJCE/1201/2023 ra thuhu «ya 'mefi majöni di sü ra nsa ya ñuhu ha ya njuahni pa da ñöhni ra hnini» ge bi mēpi ra ndö Döta Hmunts'i pa goge'ä da xēni ha ra hmunts'i pa da hoki nö'ö t'api.

DA NJAWA NGE'Ä NJABU ĒNA YA HE'MI

Ha ya 'mehni xa nt'umbi

ra 'mefi ra hmunts'i döta nguu

1.Nö'ö 'mehni 77, ha ra xēni 'na në yoho, ha ra 'mehni nö'ö nguu di hoki ya njahni nts'utp'i nuwa Nt'at'i, di möö ge ya Mefi di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i ge pets'i ya 'mehni, jase ra böjö në ge'use di honi teme da mefi njabu ngu ēna Ra Döta He'mi 'Monda Tü ya 'Mehni, në ya 'mehni dega njuahni nuwa Nt'at'i. Njabunē, di möö ge ya 'mefi pets'i te da thoki xa hño, majöni, hinkonto da mewi, da hase'u, da deni ya 'mehni, në da hñēti xa hño ra 'mefi.

Ngu'mu, ya Mefi di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i ge goge'ä ndö di mpefi ha ya njuahni, njabu ngu möö ya hmehni nu'u ya da nëhehu mote.

Ya Ndö di gut'i 'ñuu ha ya Mefi di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i

2.Nö'ö 'mehni 81 de nö'ö ra 'mehni ya nthoka njuahni nuwa Nt'at'i, di ēna ge nö'ö döta hmunts'i goge'u ya döta ndö ge ra 'mefi da möö, da mefi në da sü nö'ö thogi ha ya njuahni nuwa Nt'at'i.

Hanja di nt'ēt'i ya jö'i ha Döta Hmunts'i

3.Nö'ö 'mehni 82, xeni 'na, dega ya 'mehni di hoki ya njuahni nuwa nt'at'i, enä ge Döta Hmunts'i pets'i te da mets'i « 'na bödi döta nts'utp'i në 'rato ya bödi maxte pa ya njuahni» da tsä da ñö në da muwi nö'ö möö, nubya –'na döta bödi nts'utp'i ge dönchu në goho ya bödi maxte dönchu në yoho ya döme bödi maxte --; ra ndö ya hmunts'i 'nat'afëni honi da nts'utp'i da tsä da wat'i ha ya hmunts'i, pe honda da tsä da ñö.

Nö'ö da tsä da mefi ngu ëna ya 'mehni ya Mefi hoka njuahni

4.Ngu ëna 'mehni 92, t'uko xeni II, ha ra 'mehni dega njuahni nt'at'i, go ra 'mefi Döta Hmunts'i da 'yot'i ya 'mehni në da sü ge da njabu. Ngu'mu nö'ö 'mehni 4, t'uko xeni I, Ya 'mehni ja mbo ha ya Mefi di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i di pehni da mefi Döta Hmunts'i da bödi në da thoki ya nkoi në ya 'mefi xa thoki njabu ngu pets'i te da mefi nuya mefi di hoki ya njuahni.

Nö'ö xa 'mempi da mefi ya Mefi hoka njuahni made ha ya ntuhni

5.Nö'ö 'mehni 38, t'uko xeni VIII ha ra 'mehni dega njuahni nt'at'i di ëna ge ya Mefi hoka njuahni made ha ya ntuhni pets'i te da hoki, da xëni ya 'mefi, ya nkoi, ya ts'ui në ma 'ra ya he'mi di hoki ra nfats'i ya mefi di hoki ya njuahni.

Nö'ö majöni da mefi ya mefi di hoki ya njuahni nge'ä njabu bi pempi ra Nguu ya Ndö di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i.

6.Njabu ngu möö ra goho xeni ra 'mehni 423 ha ra 'mehni dega njuahni nt'at'i, ya nkoi da mehni ra Nguu ya Ndö di Hoki ya Njuahni nuwa Nt'at'i pets'i te da nja ngu ëna pa nu'u yoho di ntuhni, ge da mefi nö'ö da 'mempabi në hinda tsä da 'ñena ge himbi tsä.

Da mefinë nö'ö di pehni ya fëni 24/2001 në 31/2002 xa mehni Döta Nguu Nuni 'Monda habu hüdi ya Ndö di 'Weke ya Ntuhni dega Njuahni, habu möö ge ya ndö pets'i te da sü në da hyoni hanja da mefi nö'ö t'apabi, da hoki ya 'mefi ya ndö pa da op'a ma sü nö'ö bi pempi da mefi ya Döta Nguu.

Ya nt'ot'i di möö ge höö në ra nt'umbi

ya jö'i, ya ñuhu në ya hnini ñuhu

7. Ra Döta He'mi 'Monda Tü ya 'Mehni mö ha ra 'mehni yoho ge Ra hnini gatho 'monda pets'i 'na 'mui habu xa nthönts'i ndunthi ya 'mui, ge ge'u poni ha ra hnini ya ñuhu, ngetho goge'u xa 'ñëhe ha ya jö'i në ha ya hnini ñuhu ge rapanya 'mui habu mi 'mui nu'mu tobe hinga mi tsoho ya mboho pa da ja ra meti ma haihu në ya ñuhubya tobe di hñö ra 'mui , ra Nguu habu ja ra Ndö, hanja di xü ra böjö, hanja di ëts'i ra ts'utp'i, honge pa da t'ëna to'o ñuhu pets'i te da op'a masü nuya nt'ot'i .

Ya hnini ñuhu ge 'na hmunts'i jö'i, hmunts'i böjö në hmunts'i 'mui, në goge'u ge 'mui ha 'na hai në pets'i ra ts'utp'ise ge xa juahni ngu ra 'mui di ha. Njabu ngu ëna ra Döta He'mi 'Monda habu tü ya 'mehni majöni pets'i te da nsü ra nt'umbi ya ñuhu pa da juahni ra ts'utp'i në da tsa da ñut'i da ntsa ha ya njuahni në da tsa da nja nuya 'mefi habu da nsüpa ra nt'umbi mahyetho ngu gatho ya jö'i, në 'mu da nt'öte da thopi da mefi ra 'mefi në ra födi, ra 'mui hinda tsa da hñoki nö'ö xa nt'umbi ha ra njuahni ya jö'i.

Honge njabu, Ra döta xeni hai 'monda nge'ä pets'i 'na 'mui habu xa nthönts'i ndunthi ya 'mui njabu di ja da njabu ya jö'i, ya hnini në ya hnini ñuhu, honge Ra Döta Xeni hai Nt'at'i nge'ä di to'mi ya njuahni nubya jeya yo'mo 'nate ma hñu 'nate ma goho, në nge'ä nö'ö ra ts'edi hnini pa da 'ñëts'i ra ndö ge 'na 'mui di ja da xü ya böjö, da hoki ya hnini në ya hoga 'mui, pa ge'ä mahyoni da njuati në da mefi nö'ö möö 'mehni 2 në 35 t'uko xeni II tü ha Ra Döta He'mi 'Monda.

Nuya di pewi 'mehni 5, t'uko xeni l tu ha ya 'Mehni pa Hinda hyegi da thogi, da Mefi ne da Hñöki ya Nt'utsa nuwa Xeni Hai Nt'at'i, gehni ge ena ge ya 'mefi di ena höö pa da nja ya 'mefi ge da sü ya jö'i di nteke nge'a di t'uts'a, honge nuna 'mehni honi da hñöki ya nthogi habu hinga 'nat'a ya jö'i ge hindi thopi da hoo nixi da guu ra nt'umbi ne ra nxot'i, nuna da hoki, njabu pets'i te da mefi majöni ne da mespa t'eke ya hoga 'mui.

Honge njabu ngu xa goi ha 'mehni 10 , nuna Nguu habu ja ya mefi di hoki ya njuahni ngu 'na hmunts'i di mönse teme da mefi ne ra 'mefi ngu ndö dega njuahni, pets'i te da hoki ya 'mefi majöni di ja 'medi pa da sü ge gatho ya jö'i da tsa da hñöni ra nt'umbi habu hinkonto da hñombi ko t'uts'a.

Hanja da thoki ya 'mefi

8.ya döta 'mefi ma da thoki bi 'ñudi nö'ö Hmunts'i xa Thoki pa da Xeni xa Ntuhni ha ya Njuahni ngu xa 'ñehe ha IV, di möö teme ma da mefi dega ya nt'ot'i di möö ge höö da ntsa ha ya njuahni ts'utp'i ya ñuhu di ñohni ra hnini ha Ra Nguu ya Ndö di hoki ya 'mehni Nt'at'i 2023-2024, njabu di pefi nö'ö möö nkoi CGIEEG/038/2023.

Ngu'mune, pets'i te da mefi nuya 'mefi, da hoki 'na nt'ani ne da nfaxte ha ya 'mefi dega ya nt'ot'i di möö ge höö da ntsa ha ya njuahni ts'utp'i ya ñuhu di ñohni ra hnini ha Ra Nguu ya Ndö di hoki ya 'mehni Nt'at'i, nuya 'mefi pets'i te da mats'i da te nö'ö 'mui habu xa nthönts'i ndunthi ya 'mui njabu ya ñuhu Nt'at'i da 'mui di hoki ya 'mefi pa da juahni ra ts'utp'i.

Da nt'embi höö nö'ö 'mefi

9.Pa da t'öp'a ma sü nö'ö mö nuya nt'ot'i möte, un a Döta Hmunts'i di handi mahyoni da 'ñena ge hö da thoki ya 'mefi pa da t'embi höö ra ntsa ya ñuhu ha ya njuahni habu ma da hñöni da ñohni ra hnini ge ma hoki nö'ö Hmunts'i xa Thoki pa da Xeni

xa Ntuhni ha ya Njuahni nuwa Nt'at'i pa da hoki 'na 'met'o 'mefi dega ya 'mefi da 'ñena höö në da hoki 'na nt'ani, hinkonto di 'yet'i, da sipi nö'ö ha 'medi ya jö'i, da nja xa majöni në ngu há 'medi ra 'mui ya jö'i, xa da njabu ngu enä nö'ö xa t'ets'i ha ra wadi nuna 'mefi në njabu di pefi nö'ö möö ya 'ñuu xa hoki Döta hmunts'i ha nkoi CGIEEG/038/2023.

Nubya hö, nö'ö 'mefi di gut'i ya 'ñuu hñö hamu ma da mefi nö'ö ra 'mefi, mödi nö'ö Hmunts'i xa Thoki pa da Xëni xa Ntuhni ha ya Njuahni nuwa Nt'at'i da tsa da poni ngu hapa 'medi pa da tsa da mefi xa hñö gatho nö'ö 'yo thogi. 'mu da nja 'na teme mahyoni nepi da 'moni pets'i te da nsipi ra ndö nö'ö Döta Hmunts'i.

Pa da wadi, pa da nja ya 'mefi xa nt'ot'i da njabu di mempi ra nfats'i nö'ö ndö da hoki ya 'mefi habu da tsa pa da hoki ne da hyoni nö'ö hapa 'medi pa da ntsa da mpefi, da ü ge da njabu nö'ö Döta Hmunts'i.

nu'u bi thogi, huts'i ha ya he'mi ngu ëna 'mehni 77, xeni 'na në yoho, 81,82, xeni 'na në 92, t'uko xeni II, ha ra 'mehni dega njuahni ya me Nt'at'i; në 4, t'uko xeni I ra 'mehni mbo ya mefi dega njuahni nt'at'i, di to'mi da hñëti teme da xipi nö'ö Döta Hmunts'i, ha nuna:

NKOI

'MET'O. Di nt'ëna ge höö **da thoki nö'ö 'mefi** «Ya nt'ot'i di möö ge höö da ntsa ha ya njuahni ts'utp'i ya ñuhu da ñohni ra hnini», ge xa nkuati ha ra wadi nuna nkoi.

YOHO. Di 'mepi da mefi nö'ö adi Hmunts'i xa Thoki pa da Xëni xa Ntuhni ha ya Njuahni njabu ngu ëna nxidi da njawa nge'ä njabu ëna ya he'mi 9, goge'u 'mu ha 'medi da poni hamu ma da

mefi ya 'mefi, pa ge'ä da xipi ra Ndö nö'ö Döta Hmunts'i.

HÑU. Di 'mehni Ra Nfats'i Nö'ö Ndö pa ngu habu da tsa da 'mefi da nfate pa da nja ya 'mefi, ge da sü Döta Hmunts'i në da dai nö'ö ma da ja 'medi.

GOHO. Da nxani në da hñni nuna nkoi në nö'ö honda **he'mi xa nkuati** ha ra wadi nuna he'mi dega ñömfo, dega ndomjü në dega ñöhñö ha ra xidi dega dötat'edi Ya Mefi di Hoki ya Njuahni ha ra Hai Nt'at'i.

Da xipi ya ndö pa ge'ä da ndui ko nu'u ma döta.

Nuna nkoi bi thogi gatho në gatho bi 'ñena ge höö, në ha ra xeni yoho, hinga gatho pe ma ndunthi nu'u bi 'ñena ge höö ngu ya bödi dega njuahni, Brenda Canchola Elizarraraz, María Concepción Esther Aboites Sámano y Beatriz Tovar Guerrero, njabunë ngu ya bödi döme dega njuahni Antonio Ortiz Hernández y Luis Gabriel Mota, në bi 'ñena ge hina ya bödi 'mehño dega njuahni Sandra Liliana Prieto de León y Nora Maricela García Huitrón; ge oho ha Döta Hmunts'i habu 'yo ya 'Mefi di Hoki ya Njuahni ha ra Hai Nt'at'i, di fats'i ya 'mehni 93, t'uko xeni IV, në 98, t'uko xeni VII, ra 'mehni ya njuahni ha ya hnini, di huts'i ra thuhu ha nuna nkoi nö'ö ra döta ndö Döta Hmunts'i në Ra Nfaxte Ya Mefi di Hoki ya Njuahni ha ra Hai Nt'at'i.

DÖ NGÜU DEGA NJUAHNA TS'UTP'I NUWA NT'AT'I

NJAWA DA NJA YA 'MEFI

HÖ DA 'MEHNI YA 'MEFI, DEGA YA NJUAHNA TS'UTP'I HÑÖHÑÖ, PA HA YA T'ULO HNINI.

'NATE MA HÑÖTO JEYA
DI HOJE MA NJUAHNA TS'UTP'I

‘Na. Ra ndui

Ha ‘na hmünts’i dega ‘mefi, bi nja ma ‘ret’a ma yoto ma pa, hñöto nzönö, ra jeya, yoho ‘mo, ‘nate ma hñü, ko ra ‘mehni CGIEEG/038/2023, nö’ö dö hmünts’i, bi mö ge mada hoki ya ‘mefi, pada thoki ya majöni ‘mefi, njabu da hmat’i gat’ho ya ñühu, to’o ne da ts’utp’i, ha dö ngu njuahna ts’utp’i nuwa Nt’at’i, ge da gut’i ‘ñu ra hmünts’i ya mbohö ts’utp’i ne ya njuahna ts’utp’i, ne nkabu bi gut’i da nja ya ‘mefi, pa ya ‘mefi.

Ha nuya ya ‘mui, di t’üt’i hanka ma da nja ya ‘mefi, njabu di hnöni tema ‘mefi mada ja nö’ö hmünts’i go di monda, ne nö’ö hmünts’i di mongi hanka da nja ya njuahni a ya hnini, ha ya ‘mui.

Yoho. Ha mada zoni

Ha gekua mada zoni gat’ho.

Da hmö teme ya ‘mefi mada thoki, pa njabu da t’eme ya ‘mefi, ge mongi ya njuahna ts’utp’i dega ya Hñöhñö, pa njabu da theti ha ya ‘mefi dega ya dö ngu dega ya njuahna ts’utp’i nuni ha ya hnini, nuni ha ra jeya: yoho ‘mo, ‘nate ma hñü, ne nuni jeya: yoho ‘mo, ‘nate ma goho, njabu xa mpefi ‘u nuna ‘mehni CGIEEG/038/2023.

Ha mada zongua ‘mefi xahñio

‘Na. Da xöndi ya ‘mefi ge hö xahñio, pa njabu da hmat’i gat’ho nu’u ya ñühu ne da ‘ñut’i ha ya njuahna ts’utp’i, ha dö ngu nt’at’i, njabu di hnöni tema ‘mefi mada ja nö’ö hmünts’i go di monda, ne nö’ö hmünts’i di mongi hanka da nja ya njuahni a ya hnini, ha ya ‘mui, ne ha ‘mefi mada thoki, “Da hmö teme ya ‘mefi mada thoki, pa njabu da t’eme ya ‘mefi, ge mongi ra ts’ofa ya njuahna ts’utp’i dega ya Hñöhñö” nuni ha dö ngu dega njuahna ts’utp’i Nt’at’i” nuna ‘mefi mada nja ko ‘ra ya ntani, mada njapi ya jö’i.

Yoho.- Ga jahu da xöndi ra hmö ndunti ya jö’i, ra hmö ya hnini ge ñühü, pa ra njuahni ya ts’utp’i nuwa Nt’at’i.

Hñü. **Njawa da nja ya ´mefi**

Hñëti ya ´mefi xa ´ñëpu, ha hüxkua ha nuya njuni nt´ot´i, gat´ho nu mada thoki, “Da hmö teme ya ´mefi mada thoki, pa njabu da t´eme ya ´mefi, ge mongi ra ts´ofu ya njuahna ts´utp´i dega ya Hñöhñö” nuni ha dö ngu dega njuahna ts´utp´i Nt´at´i, ge mada nja ya nt´ani. Ya födi xa ´ñekua, ha gekua mada hmö to´o gat´ho mada mpefi ha nuna döta hmünts´i, pa njabu da nja ya ntuhni ha ya Mexa dega ´mefi.

´Mede	´Mefi	To´o go mada ja	Ha´mu da nja	´Mefi da t´üni
´Na	Da thoki ´na dö hoga ´mefi, dega ya ´mefi xa ma jöni, page ya jö´i, ya hnini, ya ´mui Hñöhñö, da ´ñut´i ha ya njuahna ts´utp´i.	UTJCE	Guto nzönö, ra jeya: yoho ´mo, ´nate ma hñü.	´Na dö hoga ´mefi
Yoho.	Da thoki ya ´mefi ko ´ra ya ntani, mada njapi gat´ho ya jö´i, da nxipi teme ne, ne ko nt´ëke, da t´ani teme ne ha nuna ´mefi.	UTJCE (Ra nthoki ya ´mefi) Dö ngu di pehni ´mefi (Gut´a ´ñü) Gat´ho ya hmünts´i (Dö Süte) SEDESHU (Hmünts´i ja ra nfödi) INPI (Hmünts´i di faxte)	Guto nzönö ne ´Ret´a nzönö, ra jeya: yoho ´mo, ´nate ma hñü.	´Mehni/´Ñüü (Ya thüxa pa dega ran goho ´mefi /ndunti ya nt´ani, paya nt´ani / ne ya ´mefi pada tungi nuna födi).

		PDHG (Di sü dan ja ya 'mefi)		
Hñü.	Ra nxëni ya 'mefi bi thoki, ha ra nthogi ya nt'ani.	UTJCE Gat'ho ya hmünts'i	'Ret'a nzönö, ra jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.	Da nxëni ha bi hogi dö hoga 'mefi.
Goho	Da thoki xa xahñio, ne xa ma jöni, ya hoga 'mefi.	UTJCE	'Ret'a nzönö, ra jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.	Gat'ho da hoki, 'na dö hoga 'mefi
Kut'a	Dan nxëni 'Na dö hoga 'mefi gat'ho nu bi hoki.	UTJCE Gat'ho ya hmünts'i	'Ret'a nzönö, ra jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.	'Mehni dega t'adi
'Rato	Da mö ha bi hogi, dö hoga 'mefi, gat'ho ya hmünts'i.	Gat'ho ya hmünts'i	'Nate ma 'na pa, 'ret'a ma 'na nzönö, jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.	Gat'ho da hoki, 'na dö hoga 'mefi

YA THÜXA PA, HA'MU MADA NJA YA 'MEFI

'Mefi	Jeya /Nzönö	'Na nzönö	Yoho nzönö	Hñü nzönö	Goho nzönö	Kut'a nzönö
'Na	Jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.					
Yoho	Jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.					
Hñü	Jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.					
Goho	Jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.					
Kut'a	Jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.					
'Rato	Jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.					

YA THÜXA PA, HA'MU MADA NJA YA 'MEFI

'Mefi	Jeya /Nzönö	'Rato nzönö	Yoto nzönö	Hñöto nzönö	Guto nzönö	'Ret'a nzönö	'Ret'a ma 'na nzönö	'Ret'a ma yoho nzönö
'Na	Jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.							
Yoho	Jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.							
Hñü	Jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.							
Goho	Jeya: yoho 'mo, 'nate ma hñü.							

K <u>u</u> t'a	J <u>e</u> ya: yoho 'mo, 'n <u>a</u> te ma hñü.							
'Rato	J <u>e</u> ya: yoho 'mo, 'n <u>a</u> te ma hñü.							